

**พฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงและความสุขในการทำงานของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มผลิตภัณฑ์ บ้านแม่ปูคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ภาคภูมิ ภัควิภาส* และรัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร**

**Studying of Philosophy of Sufficiency Economy Perception and Happiness
in Workplace of Community Enterprise the Case of Baan Mae Pu-Kha,
Aumphur San Kam Pang, ChiangMai Province
Pakphum Pakvipas* and Ratthanant Pongwiritthon**

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

Faculty of Business Administration and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Lanna.

*Corresponding author. E-mail address: artpakphum@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความสุขในการทำงานของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนแม่ปูคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนแม่ปูคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 55 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติและทดสอบสมมติฐาน (t-test) และ (ANOVA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีอายุมากกว่า 40 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร พฤติกรรมการรับรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับความดี บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.5475$, S.D. = 0.47708) ได้แก่ ด้านความมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.9097$, S.D. = 0.44157) ด้านความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกัน ($\bar{X} = 3.3750$, S.D. = 0.64641), ($\bar{X} = 3.3576$, S.D. = 0.85607) ความสุขในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.6766$, S.D. = 0.74204) ได้แก่ องค์ประกอบของความสุขในการทำงาน ($\bar{X} = 3.8083$, S.D. = 0.87709) ด้านการเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.7969$, S.D. = 0.63299) ด้านการติดต่อสัมพันธ์ด้านความรักในงาน ($\bar{X} = 3.6583$, S.D. = 0.84547) และด้านความสำเร็จในงาน ($\bar{X} = 3.4427$, S.D. = 0.92719) ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตาม เพศ อายุ เงินเดือน ประเภทวิสาหกิจชุมชนที่แตกต่างกันมีระดับความถี่ของพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงและระดับความคิดเห็นของความสุขในการทำงานที่ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการรับรู้ เศรษฐกิจพอเพียง ความสุขในการทำงาน วิสาหกิจชุมชน

Abstract

Aims of this study were first to study perception behavior of utilizing Philosophy of Sufficiency Economy, and happiness in workplace of community enterprise the case of Baan Mae Pu-Kha, Aumphur San Kam Pang, ChiangMai Province. Questionnaire was used as a research tool to collect data. Population of this study were 55 members of respondents were selected for the study and stratified sampling techniques of probability sampling were adopted in the selection process. Descriptive analysis was adopted for analyze frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and Hypothesis testing (t-test) and (ANOVA) with SPSS Program. The result found that majority of respondents was female who was over 40 years old earned less than 15,000 baht per month. Generally, types of community enterprise were agricultural. Regarding on perception behavior of utilizing Philosophy of Sufficiency Economy, the result shown that respondents always adapting Philosophy of Sufficiency Economy in daily life with average mean ($\bar{X} = 3.5475$, S.D. = 0.47708) such as follows perspective of Reasonableness ($\bar{X} = 3.9097$, S.D. = 0.44157). However, the perspectives of Sufficient and Immunity ($\bar{X} = 3.3750$, S.D. = 0.64641) and ($\bar{X} = 3.3576$, S.D. = 0.85607)

respectively. In addition, in term of happiness in workplace, result indicated that respondents gave a rate as much agreed on over all of happiness in work place with ($\bar{X} = 3.6766$, S.D. = 0.74204) such as follows Being Accepted ($\bar{X} = 3.8083$, S.D. = 0.87709), Relationship in workplace ($\bar{X} = 3.7969$, S.D. = 0.63299), Love in work ($\bar{X} = 3.6583$, S.D. = 0.84547) and Being Success in Career ($\bar{X} = 3.4427$, S.D. = 0.92719). Result of hypothesis testing indicated that there was no significant different between demographic information classify by gender, age, monthly income, and type of community enterprise towards perception behavior of utilizing Philosophy of Sufficiency Economy of community enterprise the case of Baan Mae Pu-Kha, Aumthur San Kam Pang, ChiangMai Province at 0.05 level. In addition, result of hypothesis testing also indicated that there was no significant difference between average mean of level of agreement of happiness in workplace and demographic information classified by gender, age, monthly income and types of community enterprise at 0.05 level.

Keywords: Perception behavior, Sufficiency Economy, Happiness in workplace, Community enterprise

บทนำ

ความสุขในการทำงานเป็นองค์ประกอบสำคัญของการมีชีวิตที่เป็นสุขตามแนวคิดของดาเนียล (Diener, 2003, pp. 30-52) ซึ่งได้อธิบายว่า ความสุขเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตและส่งผลต่อการตอบสนองของบุคคล ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) ความพึงพอใจในงาน (Work Satisfaction) อารมณ์ทางด้านบวก และอารมณ์ทางด้านลบต่อการทำงาน นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับความสุข (Joy at work) ของแมนเนียน (Manion, 2003, pp. 21-39) ที่ได้กล่าวว่า ความสุขคือ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำที่สร้างสรรค์ของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้บุคลากรมีความสุขพึงพอใจ และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความพอใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ การติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน ความสำเร็จในงานและการเป็นที่ยอมรับ เมื่อนำความสุขในการทำงานไปประยุกต์ใช้กับการนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล ดังนั้นการเสนอแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มคนนั้นทำได้ยาก การเลือกและจัดกลุ่มคนบางกลุ่มที่มีความต้องการคล้ายกัน จึงเปรียบเสมือนการเลือกกลุ่มคนในชุมชนที่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ซึ่งสามารถจัดสรรและบริหารทรัพยากรสำหรับแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนในชุมชนดังกล่าว ซึ่งเป็นการ

จัดสรรทรัพยากรเพื่อประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ตรงพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงและมีความสุขในการทำงานของกลุ่มคนในชุมชนที่ชัดเจน เนื่องจากปัจจุบัน รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสุขของกลุ่มคนในชุมชนเปลี่ยนไปจากเดิม จึงทำให้ต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการรับรู้ พฤติกรรม และความสุขในการทำงานของกลุ่มคนในชุมชน ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยให้การนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังเป็นการช่วยให้คนชุมชนมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งกลุ่มคนในชุมชนที่มีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มคนในชุมชนเป็นบทบาทหน้าที่ที่สมาชิกแต่ละคนพึงปฏิบัติต่อตนเองและต่อสมาชิกทุกคน ในการผลักดันให้การดำเนินชีวิตของสมาชิกทุกคนในชุมชน ได้ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อก่อให้เกิดความสุขในครัวเรือน โดยจะส่งผลให้การประกอบอาชีพในทางสุจริตด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อหาทรัพย์สินมาใช้จ่ายสร้างประโยชน์ความสุขให้กับสมาชิกในครอบครัว โดยไม่ก่อหนี้สินและใช้จ่ายอย่างประมาณตน และรู้จักวางแผนการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในครอบครัว เช่น รู้จักเก็บออมไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น ซึ่งบทบาทดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาตนเองสมาชิกในครัวเรือน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (คลังปัญญาไทย, 2549) ตำบลแม่ปูกา ตั้งอยู่ทิศเหนือของอำเภอสันกำแพง อยู่ห่างจากอำเภอสันกำแพง 3 กิโลเมตร เทศบาลตำบลแม่ปูกาจะสนับสนุนและผลักดันให้มีกระบวนการสร้างรายได้ลดรายจ่ายให้กับ

ประชาชนทุกระดับ ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแบบพอเพียงและชุมชนแบบพึ่งตนเอง สนับสนุนส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์กรรม โดยสร้างระบบเศรษฐกิจที่ดี มั่นคง ส่งเสริมการค้า จัดให้มีศูนย์กลางจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน การลงทุนอุตสาหกรรมในครัวเรือน ตลาดชุมชน ซึ่งตำบลบ้านแม่ปูคา มีวิสาหกิจชุมชนอยู่หลายแห่ง ซึ่งได้ผลิตสินค้าที่แตกต่างกัน เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ในทางกลับกัน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลายประเภทได้ประสบกับปัญหาต่างๆ เช่น การคิดต้นทุน กำไรน้อยไม่คุ้มกับต้นทุน การออกแบบผลิตภัณฑ์มีแต่แบบเดิมๆ ปฏิบัติกันด้วยความเคยชินทำให้ลูกค้าไม่ค่อยให้ความสนใจ และไม่มีรูปแบบการตลาดที่เหมาะสมเพราะผู้ดำเนินงานเป็นเพียงกลุ่มแม่บ้านที่ไม่มีประสบการณ์ทางด้านการตลาดมากนัก การไม่มีความสุขในการทำงาน ไม่มีแรงจูงใจในปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และไม่สามารถปรับแนวทางการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ทำให้เกิดการหยุดดำเนินการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทำให้เกิดความไม่มั่นคงและเปลี่ยนการดำรงชีวิต ส่งผลให้เกิดปัญหาภายในชุมชนหลายอย่าง (เทศบาลตำบลแม่ปูคา, 2557) จากบริบทข้างต้นทางคณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจ ซึ่งการพัฒนาและให้การดำเนินการอย่างต่อเนื่องของกลุ่ม ต้องเน้นการพัฒนาเสาหลักทั้งสามแห่งความยั่งยืน “ทุกสิ่งที่เราต้องการในการดำรงชีวิตและใช้ชีวิตอย่างมีความสุขนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งจะสนองความต้องการทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และด้านอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต” 1) เสาหลักเศรษฐกิจ: ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม แม่แบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืนทำให้แบ่งปันส่วนทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดผลประโยชน์และกำไรในระยะยาว 2) เสาหลักสังคม: ในสังคมที่ยั่งยืน ความต้องการของคนกับความต้องการของหมู่คณะจะสมดุลกัน แต่ละธุรกิจจะสร้างความยั่งยืนด้วยวิธีต่างกัน โดยที่ธุรกิจใหญ่ๆ มักจะสร้างความยั่งยืนโดยเลือกใช้แนวคิดที่

เหมาะสมกับเป้าหมายงาน และ 3) เสาหลักสิ่งแวดล้อม: ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมจะเกิดขึ้นเมื่อการดำเนินการต่างๆ ลดผลกระทบที่สินค้า บริการ และผลประกอบการมีต่อสิ่งแวดล้อม (คลังปัญญาไทย, 2549) ซึ่งด้านของการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงและความสุขในการทำงาน จึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเสาหลักของความยั่งยืน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์ ตำบลแม่ปูคา ให้ความสำคัญระดับพฤติกรรมกรรับรู้เศรษฐกิจพอเพียง และระดับความสุขในการทำงานของสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน โดยเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อทราบระดับพฤติกรรมกรรับรู้เศรษฐกิจพอเพียง และระดับความสุขในการทำงานของสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนแม่ปูคา ตำบลแม่ปูคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยมุ่งศึกษาองค์ประกอบของด้านพฤติกรรมกรรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงและความสุขในการทำงานของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนแม่ปูคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1) การรับรู้

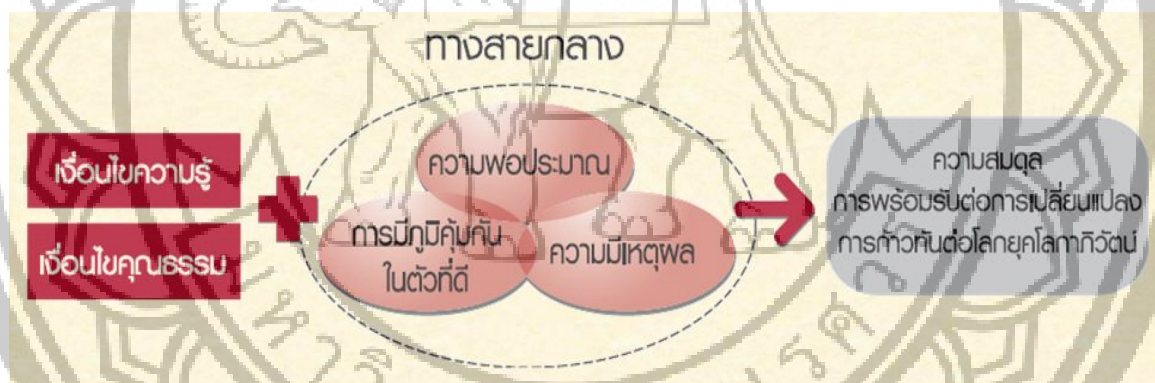
1.1) การรับรู้ หมายถึง การรู้สึกสัมผัสที่ได้รับการตีความให้เกิดความหมายแล้ว เช่น ในขณะนี้เรารู้สึกในภาวะการรู้สึก (Conscious) คือ สัมผัสตัวอยู่ในทันใดนั้น เรารู้สึกได้ยินเสียงดังปังมาแต่ไกล (การรู้สึกสัมผัส-Sensation) แต่เราไม่มีความหมาย คือ ไม่รู้ว่าเสียงอะไร เราจึงยังไม่เกิดการรับรู้ แต่ครู่ต่อมามีคนบอกว่าเป็นเสียงระเบิดของยางรถยนต์ เราจึงเกิดการรับรู้ความหมายของการรู้สึกสัมผัสนั้น ดังนี้เรียกว่า เราเกิดการรับรู้ (จำเนียร ช่วงโชติ, 2552, น. 26-71) สรุปได้ว่าการรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายจาก

การสัมผัสกับสิ่งเร้าต่าง ๆ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเทียบเคียงกัน

1.2) แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จุดหมายในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยและทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป พบว่า มีอยู่ 2 ส่วนด้วยกัน ในส่วนที่หนึ่ง ปรากฏอยู่ 2 แห่งซึ่งมีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์และเพื่อให้พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี สำหรับในส่วนที่สอง คือ เพื่อให้สมดุล (ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม) และจุดหมายส่วนที่หนึ่งในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ว่า “เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุค

โลกาภิวัตน์” กับ “เพื่อให้พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง” นั้น หากพิจารณาให้ถ่องแท้ จะพบความเกี่ยวโยงสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยในแห่งแรกเป็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในเพื่อให้ทันและเข้ากับสิ่งภายนอก ในแห่งที่สองเป็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกเพื่อป้องกันไม่ให้สิ่งภายในได้รับความกระทบกระเทือนเสียหาย ซึ่งจุดหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการสังเคราะห์ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วย คือ ความสมดุล การพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และการก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั้นมิได้ปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์ ตรงกันข้ามการดำเนินตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความมุ่งหมายเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ในสถานการณ์ปัจจุบัน ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 คุณลักษณะ เงื่อนไข และจุดหมายในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: คุณลักษณะ เงื่อนไข และจุดหมายในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, สถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย

ในพระบรมราชูปถัมภ์, ระบบออนไลน์ : www.sufficiencyeconomy.com

ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า โลกาภิวัตน์นั้น ก่อให้เกิดผลกระทบได้ทั้งในแง่ดีและในแง่ร้าย คือ มิได้ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในแง่เดียว แต่ในอีกแง่หนึ่งยังทำให้เกิดความเสื่อมถอยตกต่ำทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงมุ่งเน้นให้เกิดการพิจารณาอย่างรอบด้าน มีความ

รอบคอบระมัดระวังในการดำเนินงาน โดยเลือกรับการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบในแง่ดี ในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการเปลี่ยนแปลงในแง่ที่ไม่ดีและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้เพื่อจำกัดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อความเสียหายหรือไม่เป็นอันตรายร้ายแรง ทำให้กิจการยังคงดำเนิน

ต่อไปได้ (สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554)

2) ความสุขในการทำงาน

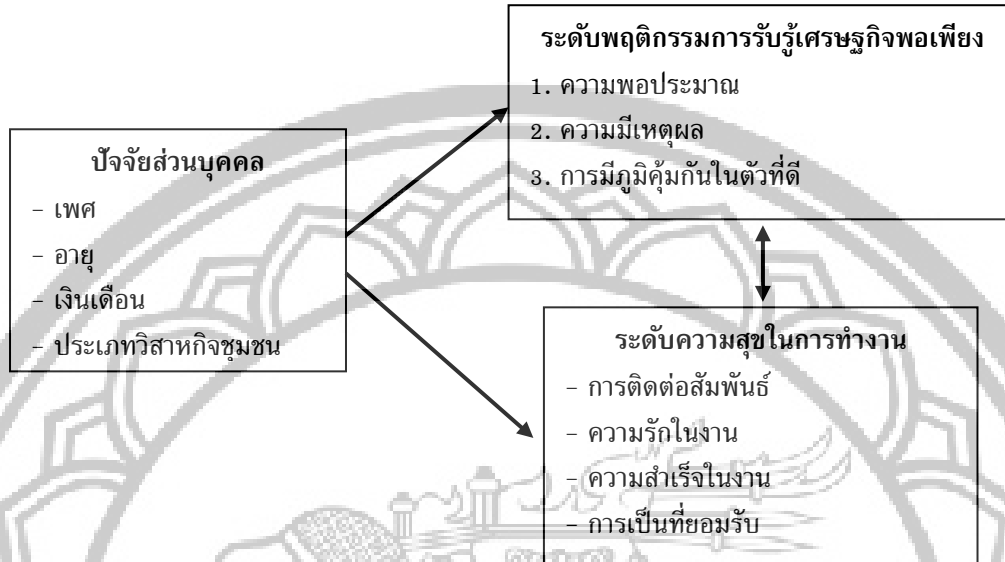
Manion (2003, pp. 21-39) หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ จากการกระทำ การสร้างสรรค์ของตนเอง การแสดงออกโดยการยิ้ม หัวเราะ มีความปลาบปลื้มใจ นำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอารมณ์ทางบวกที่เกิดจากพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานเพิ่มมากขึ้น การร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุและผล มีการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และผลจากการประสบความสำเร็จในการทำงาน ทำให้แสดงอารมณ์ในทางบวก เช่น ความสุข ความสนุกสนาน ทำให้สถานที่ทำงานเป็นที่น่ารื่นรมย์ และมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี บุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความสนุกสนานทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในที่ทำงาน มีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความผูกพันในงาน ทำให้คงอยู่ในองค์กรต่อไป อธิบายด้วยองค์ประกอบของความสุขในการทำงาน 4 ด้านด้วยกันดังนี้

2.1) การติดต่อสัมพันธ์ (Connection) หมายถึง การรับรู้พื้นฐานที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ของบุคลากรในสถานที่ทำงาน โดยที่บุคลากรมาร่วมกันทำงานเกิดสังคมการทำงานขึ้น เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรที่ตนปฏิบัติงาน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสนทนาพูดคุยอย่างเป็นมิตร เกิดมิตรภาพระหว่างปฏิบัติงานกับบุคลากรต่างๆ และความรู้สึกเป็นสุข ตลอดจนรับรู้ได้อยู่ท่ามกลางเพื่อนร่วมงานที่มีความรักและความปรารถนาดีต่อกัน 2.2) ความรักในงาน (Love of The Work) หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกรักและผูกพันอย่างเหนียวแน่นกับงาน รับรู้ว่าตนมีพันธกิจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความยินดีในสิ่งที่ตนเองประกอบของงาน กระตือรือร้น ตีใจเฟลิดเฟลีนในการที่จะปฏิบัติงานและปรารถนาที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ รู้สึกเป็นสุขเมื่อได้ปฏิบัติงาน มีความภูมิใจที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบในงาน 2.3) ความสำเร็จในงาน (Work Achievement) หมายถึง การรับรู้ว่าตน

ปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยได้รับความสำเร็จในการทำงาน ได้รับมอบหมายให้ทำงานที่ท้าทายให้สำเร็จ มีอิสระในการทำงาน เกิดผลลัพธ์การทำงานไปในทางบวกทำให้รู้สึกมีคุณค่าในชีวิต เกิดความภาคภูมิใจในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความก้าวหน้าและทำให้องค์กรเกิดการพัฒนา และ 2.4) การเป็นที่ยอมรับ (Recognition) หมายถึง การรับรู้ที่ตนเองได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมงานได้รับรู้ถึงความพยายามเกี่ยวกับเรื่องงานที่ได้ปฏิบัติของตนและได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ได้รับความคาดหวังที่ดีในการปฏิบัติงานและความไว้วางใจจากผู้ร่วมงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ร่วมงานตลอดจนได้ใช้ความรู้อย่างต่อเนื่องจากองค์ประกอบความสุขทั้ง 4 ด้านดังกล่าว Manion กล่าวว่า ความสุขในการทำงาน มีส่วนช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำไปพิจารณาในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารที่ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความรู้สึกอยากทำงาน จากสภาพแวดล้อมจิตใจให้อยากที่จะทำงาน ซึ่งมีผลให้บุคลากรเกิดความยินดีในงานที่ทำ มีส่วนร่วมในงานและเกิดความสุขในงานตามมา นอกจากนี้ความสุขยังเป็นพลังของอารมณ์ในทางบวก ความรู้สึกสดชื่น มีชีวิตชีวา ประสบการณ์ ความสุขความสนุกสนานในการทำงานเป็นส่วนสำคัญในการทำงาน ผลที่ตามมาของความสุขในการทำงาน คือ ผลงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ บุคลากรมีความตั้งใจปฏิบัติงานให้มีความดีและมีประสิทธิภาพต่อไปจากแนวคิดของการทำงานอย่างมีความสุขดังกล่าว สรุปได้ว่า การทำงานที่มีความสุขควรประกอบไปด้วย การทำงานที่มีความสนุก มีความท้าทาย มีความเป็นอิสระ มีหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานที่ดี รวมไปถึงมีสถานที่ทำงานที่เหมาะสมในอันที่จะสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานอย่างมีความสุข จึงกล่าวได้ว่า ความสุขในการทำงานเกิดจากหลายปัจจัยที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลให้เกิดความพึงพอใจแตกต่างกันออกไป

สรุปจากขอบเขตการวิจัยนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยซึ่งได้ตัวแปรในการศึกษาโดยเปรียบเทียบระดับความถี่และระดับความคิดเห็น จากปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตาม

เพศ อายุ เงินเดือน ประเภทวิสาหกิจชุมชน สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

รูปที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตาม เพศ อายุ เงินเดือน ประเภทวิสาหกิจชุมชนที่แตกต่างกันมีระดับความถี่ของพฤติกรรมรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงและระดับความคิดเห็นของความสุขในการทำงานที่แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนแม่ปูคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนรวม 55 คน ซึ่งเป็นวิสาหกิจเย็บปักถักร้อย 10 คน งานไม้แกะสลัก 10 คน ผ้าฝ้ายปักต้น 6 คน ข้าวแคบ 13 คนและเกษตรกร 16 คน (เทศบาลตำบลแม่ปูคา, 2556)

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลของงานวิจัย โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย สามารถแบ่งได้ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมรับรู้เศรษฐกิจพอเพียง และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการทำงาน ซึ่งการหาค่าความเชื่อมั่นของเนื้อหาทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) จากผู้ประกอบการในชุมชนที่ไม่ใช่สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนจำนวน 30 คน ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ระดับ 0.938 ซึ่งถือว่า มีความเชื่อมั่นสูงมาก

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสถิติความแตกต่างด้วยวิธี t-Test, One Way ANOVAs เพื่อให้ได้ตามความมุ่งหมายตามกรอบแนวคิดของการ

วิจัยที่กำหนดโดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่ครอบคลุมความมุ่งหมาย โดยได้นำประยุกต์จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยตอนที่ 2 ระดับพฤติกรรมรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 1-5 แทนระดับพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และนำหนักคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.0-1.80 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมแบบไม่เคย ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมแบบเคย ซึ่งตอนที่ 3 ความสุขในการทำงาน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 1-5 แทนความคิดเห็นที่มีต่อความสุขในการทำงาน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์ความรักในงาน ความสำเร็จในงานและการเป็นที่ยอมรับ น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคือ ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 55 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 ซึ่งมีอายุมากกว่า 40 ปี 43 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 ส่วนใหญ่ทำงานประเภทการเกษตรของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 รองลงมาคือ ชาวแคบ เย็บปักถักร้อย งานไม้แกะสลัก และงานผ้าฝ้ายปักต้น ตามลำดับ

การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนแม่ปูคา อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับความถี่ของพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ส่วนใหญ่มีระดับความถี่ของพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม อยู่ในระดับความถี่บ่อยครั้ง ($\bar{x} = 3.55$, S.D. = 0.477) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

มีระดับความถี่ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านความมีเหตุผล ในระดับความถี่บ่อยครั้ง ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.442) ซึ่งด้านความพอประมาณ ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.646) และการมีภูมิคุ้มกัน ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = 0.856) ในระดับความถี่บางครั้ง โดยรายด้านของ 3 ห่วงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละด้าน พบว่า

1) ด้านความพอประมาณ ระดับความถี่ของพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงองค์ประกอบของความพอประมาณ อยู่ในระดับความถี่บางครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการใส่เสื้อผ้าเหมาะสมกับรายได้ ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.939) รองลงมา ด้านการบริโภคอาหารที่ราคาพอประมาณ ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 1.016) และด้านการคิดว่าอาหารที่ดีมีประโยชน์ไม่จำเป็นต้องราคาแพงเสมอไป ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 1.040)

2) ด้านความมีเหตุผล ระดับความถี่ของพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงองค์ประกอบของความพอประมาณ อยู่ในระดับความถี่บ่อยครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการพูดอะไรออกไปจะคิดถึงผลที่ตามมา ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.848) ด้านการซื้อของใช้อย่างพอเพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.743) ด้านการซื้อของใช้ในบ้านจะคำนึงถึงความจำเป็นในการซื้อ ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.796)

3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ระดับความถี่ของพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงองค์ประกอบของความพอประมาณ อยู่ในระดับบางครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการวางแผนล่วงหน้าในกรณีที่รายได้ไม่พอต่อค่าใช้จ่าย ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.930) ด้านการวางแผนเรื่องต่างๆ ไว้ล่วงหน้าเสมอ ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 1.044) และด้านการวางแผนการใช้จ่าย ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 1.155)

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในปัจจัยความสุขในการทำงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนแม่ปูคา อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับความคิดเห็นด้านองค์ประกอบของความสุขในการทำงาน โดยรวม ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.742) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นด้าน องค์ประกอบของความสุขในการทำงาน ในด้านการเป็น ที่ยอมรับ ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.877) ด้านการติดต่อ สัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.633) ด้านความรัก ในงาน ($\bar{x} = 3.61$, S.D. = 0.845) และด้านความสำเร็จ ในงาน ($\bar{x} = 3.44$, S.D. = 0.927) โดยรายด้านของ 4 องค์ประกอบของความสุขในการทำงานในแต่ละด้าน พบว่า

1.) องค์ประกอบด้านการติดต่อสัมพันธ์ ที่ความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ในด้านความรู้สึกมีความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือ ผู้อื่นที่มีปัญหา ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.844) รองลงมา ด้านความเต็มใจและยินดีในการทำประโยชน์เพื่อ ส่วนรวม ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.633) ด้านการให้ความ ช่วยเหลือ ผู้อื่น เมื่อ มี โอกาส ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.748)

2.) องค์ประกอบด้านของความรักในงาน ที่ความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ในด้านความสุขที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อ นำมาใช้ในการทำงาน ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 1.019) ด้านความสุขกับการริเริ่มงานใหม่ๆ และมุ่งมั่นที่จะทำให้ สำเร็จ ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.905) และด้านความสุขกับ การทำงาน ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = 1.407)

3.) องค์ประกอบของความสำเร็จในงาน ที่ความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ในด้านการรู้สึกดีเมื่อสิ่งต่างๆ เป็นไปตามที่ คาดหวัง ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 1.203) ความรู้สึกว่า ประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในชีวิต ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 1.334) และด้านความสามารถในการทำงานที่ ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด ($\bar{x} = 3.54$, S.D. = 1.091)

4.) องค์ประกอบด้านการเป็นที่ยอมรับ ที่ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหา น้อย 3 ลำดับ ในด้านการรับรู้ได้ว่าท่านได้รับความ เชื่อถือจากผู้ร่วมงาน ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.922) รองลงมา การรับรู้ได้ว่าท่านได้รับการยอมรับจาก

ผู้บังคับบัญชา ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 1.148) และการรับรู้ ได้ว่าท่านได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงาน ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 1.557)

ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนก ตาม เพศ อายุ เงินเดือน ประเภทวิสาหกิจชุมชน ที่แตกต่างกันมีระดับความถี่ของพฤติกรรมการรับรู้ เศรษฐกิจพอเพียงและระดับความคิดเห็นของความสุข ในการทำงานที่ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา พบว่า ระดับความถี่พฤติกรรม การรับรู้เศรษฐกิจพอเพียง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม ผลิตภัณฑ์ชุมชนแม่ปูคา มีพฤติกรรมการรับรู้เศรษฐกิจ พอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับความถี่บ่อยครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ แก้วประเสริฐ (2555, น. 109-125) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ระดับการ รับรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและระดับการ ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนิน ชีวิตของเยาวชน ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และงานวิจัยของสุพรรณ ภูมิ (2555) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การรับรู้ในการนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของ องค์กร : กรณีศึกษา กำลังพลศูนย์ประสานงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง ศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งพบว่า กำลังพลมีการรับรู้เกี่ยวกับการนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของ กำลังพลในการรับรู้ด้านความมีเหตุผล การรับรู้ด้าน ความพอประมาณ และการรับรู้ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัว อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวัต ศรีสวัสดิ์ (2552, น. 96-121) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ที่มี ภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความรู้ความ

เข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาครัฐควรส่งเสริมให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีระดับการรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนรับทราบถึงทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและการนำไปใช้โดยการให้มีหนังสือเรียนที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้นควบคู่กับการพัฒนารูปแบบให้น่าสนใจมากขึ้น เพื่อจะได้เข้าถึงประชาชนทุกลำดับชั้น หรือนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในแต่ละระดับจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เช่น รมรณรงค์เรื่องการประหยัดอดออม การวางแผนใช้จ่าย การทำบัญชีรายรับรายจ่ายหรือแม้กระทั่งในเรื่องของการทำงานก็สามารถนำมาปรับใช้ได้ เช่น การวางแผนการทำงาน การวางแผนความก้าวหน้าในอาชีพเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้อง โดยสอดคล้องกับรัฐนันท พงศ์วิโรจน์, ทศพรไชยประครอง และภาคภูมิ ภักดีวิลาส (2556, น. 74-81) ได้ทำการศึกษา ทศนะของชาวชุมชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภออดอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า รายละเอียดที่สำคัญของชาวชุมชนในครัวเรือนรู้ถึงหลักในการปฏิบัติ เข้าใจในแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้ง และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยควรมุ่งเน้นความยั่งยืนให้เกิดการพัฒนาในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ 1) ด้านการลดรายจ่าย ควรมีการจัดวิทยากรมาให้ความแนะนำ และให้ความรู้ มีการอบรมแก่ชุมชนให้มีความรู้ในเรื่องการลดรายจ่าย ให้รู้จักวิธีการใช้จ่ายอย่างพอเพียงเพื่อให้สอดคล้องกับแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านการเพิ่มรายได้ ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ชาวชุมชนได้มีอาชีพเสริมเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนและครอบครัว โดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยดูแล และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด 3) ด้านการประหยัด ควรมีการ

จัดตั้งคณะกรรมการ หรือกรรมการชุมชน จัดตั้งสหกรณ์ ในการดูแลการใช้จ่ายในชุมชน เพื่อให้ทราบถึงวิธีการประหยัด และความเข้าใจต่าง ๆ กับชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) ด้านการเรียนรู้ ควรมีการจัดฝึกอบรม และให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ กับชาวชุมชน เพื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความเจริญรุ่งเรือง 5) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่มาเพื่อให้ความรู้กับชาวชุมชน เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากร ธรรมชาติอย่างยั่งยืน เพื่อชาวชุมชนจะได้มีทรัพยากรธรรมชาติไว้ใช้ได้นานต่อไปในอนาคต 6) ด้านความเอื้ออาทรต่อกัน ควรมีการจัดอบรมรวม จัดงานสังสรรค์ ในชุมชนเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ในชุมชน และเพื่อให้ชาวชุมชนมีความรู้รักสามัคคี และความเอื้ออาทรต่อกันในชุมชน และควรสร้างแนวคิดเพื่อสร้างความยั่งยืน อันได้แก่ แนวคิด เศรษฐศาสตร์แนวใหม่ที่ต่อต้านเศรษฐกิจทุนนิยมไว้ในเอกสาร “เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ” (Buddhist Economics) ที่เน้นความพอเพียงทางเทคโนโลยีในระบบการผลิตที่ให้ความสำคัญต่อคนมากกว่าผลผลิต (อี เอฟ ชุมัคเกอร์, 2554) รวมถึงแนวคิด “การบริหารจัดการเศรษฐกิจพอเพียง” โดยเน้นหลักพอเพียง หรือความพอเพียง พอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรนั้น โดยมีพื้นฐานแนวคิดจากคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยเฉพาะ “หลักธรรมมัชฌิมาปฏิปทา” ทางสายกลาง กล่าวคือ ความพอเพียงนั้นมีเป้าหมายของการผลิตและการบริโภคที่ต้องการทำให้ระบบดำเนินต่อเนื่องไปได้ในลักษณะยั่งยืน ทำให้ประชาชนสามารถลดความทุกข์และเข้าถึงความสุขในระดับขั้นได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช วิรัชชนาวรรณ (2548, น. 19-35) โดยให้ชุมชนมีการบริโภคอย่างพอเพียงจึงเป็นการบริโภคพอประมาณ ไม่สร้างความโลภทางใจให้เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมานทางกาย อันเป็นลักษณะของการ “กินดีอยู่ดีพอเพียง” หลักดังกล่าวเป็นหลักการจัดการแนวทางหนึ่งที่ทางสายกลางในการดำเนินชีวิตและพัฒนาความยั่งยืน

ผลจากการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของความสุขในการทำงาน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนแม่ปูคา โดยรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว (2551, น. 128-135) ได้ทำการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณลักษณะงานความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับความสุขในการทำงานของพยาบาล งานพยาบาลผ่าตัดที่พบว่า พยาบาลมีระดับค่าความสุขเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในงาน ด้านความสำเร็จในงาน และด้านการเป็นที่ยอมรับ อย่างไรก็ตามผลของการวิจัยนั้นไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัชชล รอดเที่ยง (2550, น. 109-134) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรที่สังกัดศูนย์อนามัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งพบว่า ความสุขในการทำงาน เช่น สัมพันธภาพในที่ทำงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ขวัญกำลังใจในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และสวัสดิการนั้นอยู่ระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ประโยชน์ต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลในวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมรับรู้และมีความสุขในการทำงาน อันจะส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร ซึ่งสอดคล้อง Dessler (2009) ซึ่งกล่าวว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันนั้นนอกจากจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อความสามารถในการแข่งขัน ควรจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการจูงใจให้บุคลากรของตนทำงานด้วยความผูกพันต่อการส่งผลต่อการมีความสุขในการทำงานของบุคลากรในองค์กรด้วยนั้น ๆ และสอดคล้องกับ Bohlander, & Schuler (2006) มีมุมมองว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของงาน คือ ความสามารถของพนักงาน การจูงใจ และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ความสามารถของพนักงานเป็นผลจากการสรรหา คัดเลือก การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน สร้าง

แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานด้วยผลตอบแทน การตอบสนองความต้องการและความสำเร็จในอาชีพ (Career Ambition) ความพึงพอใจและความยุติธรรมในงาน (Satisfaction/Fairness) ให้สอดคล้องกับความคาดหวังและเป้าหมายในชีวิต (Expectation/Goals) พัฒนาสิ่งแวดล้อมในการทำงานโดยการสนับสนุนทรัพยากร สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดี และสนับสนุนความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม ส่งผลทำให้บุคลากรในองค์กรมีความสุขในการปฏิบัติงานและมีประสิทธิภาพของงาน

แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมกรรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงและมีความสุขในการทำงานของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ บ้านแม่ปูคา อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น เพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้ควรมุ่งเน้น

1) ด้านความสุขในการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1.1) คุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม เมื่อพิจารณาแล้วค่าตอบแทน เช่น ค่าล่วงเวลา หรือมีสวัสดิการต่างๆ ที่มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อเป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความกระตือรือร้นในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้เป็นแนวทางการดำเนินตามเป้าหมายของกลุ่มฯ เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม โดยเริ่มจากพิจารณาค่าตอบแทนและผลประโยชน์ที่สมาชิกควรได้รับเป็นประเด็นหลักที่สมาชิกให้ความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น วิสาหกิจจึงควรหาทางจัดสรรค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และปริมาณงานที่ปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของภาระงานปริมาณงาน การทำงานล่วงเวลา การพิจารณาภาระงานอื่นๆ นอกเหนือจากภาระงานที่สมาชิกต้องรับผิดชอบ และการคำนึงถึงการทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกพึงพอใจต่อผลที่ได้รับอาจ ไม่ใช่เพียงตัวเงินที่เพียงพอเท่านั้น แต่อาจรวมถึงประเด็นของ

ความรู้สึกพึงพอใจต่อผลตอบแทนที่เพียงพอและผลประโยชน์ที่ได้รับ

1.2) คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ควรมีการจัดสวัสดิการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ให้หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน ที่อยู่อาศัย เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ

1.3) ประเด็นคุณภาพชีวิตในการทำงานด้านสังคมสัมพันธ์ สมาชิกในกลุ่มฯ ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มฯ จึงควรจัดให้ภาระงานที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกได้มีโอกาสและมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายในกลุ่มวิสาหกิจมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตในการทำงานและมีความสุขในการทำงานเพิ่มขึ้น

2) การรับรู้เศรษฐกิจพอเพียง

เริ่มต้นจากการเรียนรู้ตนเองของสมาชิกในกลุ่มรู้ปัญหา ข้อจำกัด รู้วิธีการแก้ไขปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจจากชาวชุมชนที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้และเกิดความสำเร็จให้เป็นผู้นำถ่ายทอดองค์ความรู้สู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ฉะนั้น ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ต้องมีการนำแผนงานการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกลุ่ม โดยต้องมีโครงการ กิจกรรมพัฒนาที่กำหนดไว้ไปใช้ โดยมีการแบ่งงานมอบหมายหน้าที่ให้มีผู้รับผิดชอบในแต่ละแผนงาน ผลักดันแผนไปสู่การปฏิบัติ เปิดให้สมาชิกในกลุ่มฯ เข้าร่วมกิจกรรมตามแผนรวม ทั้งให้มีการรายงานผลกาดำเนินงานและความก้าวหน้าต่อที่ประชุมประจำเดือนของกลุ่มฯ เพื่อกระตุ้นและเป็นการติดตามการดำเนินงาน ทำให้แผนชุมชนนำไปสู่การนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสะท้อนให้เห็นระดับความถี่พฤติกรรมรับรู้เศรษฐกิจพอเพียงและมีความสุขในการทำงานของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์ บ้านแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ แต่ในขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็น ข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้

ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับแตกต่างกัน โดยพบว่า เป็นกลุ่มประชากรที่มีอายุ และรายได้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้กลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึง เรียนรู้ และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และการทำงานได้อย่างมีความสุขได้นั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการศึกษาวิจัยในขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) กลุ่มประชากรที่มีอายุที่แตกต่างกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมการกระจายข้อมูล ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และการนำไปใช้ หรือนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในแต่ละประเภทของวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เช่น رونรงค์เรื่องการประหยัดอดออม การวางแผนใช้จ่าย การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการให้ข้อมูลข่าวสารที่ใช้ช่องทางที่เหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงวัยในการใช้เทคโนโลยี มาเป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูล ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้กลุ่ม วิสาหกิจชุมชนเข้าใจเรื่องความสำคัญและประโยชน์ของการนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น 2) ในกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำถือเป็นกลุ่มที่สำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการมีวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อจัดสมดุลให้เกิดขึ้นในชีวิตความเป็นอยู่ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมที่เสริมโอกาสการเข้าถึงข้อมูล ด้วยการจัดอบรม ให้ความรู้ โดยมีนักวิชาการที่เชี่ยวชาญมาอบรมในเรื่องของการพัฒนาสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อย่างเช่น แนวทางการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และการเพิ่มมูลค่าของสินค้าจากการใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีรายได้เพียงพอในการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการเศรษฐกิจพอเพียงให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้รับรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปได้ในส่วนของการสร้างความสุขในการทำงานนั้นต้องอาศัยความร่วมมือของชาวชุมชน ซึ่งใช้หลักตนเป็นที่พึ่งแห่งตน โดยยึดหลักความพอดีพอประมาณ มีเหตุมีผล สร้าง

ภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับชุมชน แฝงด้วยความรู้ คุณธรรม และ การรู้จักสามัคคี ถ้าหากสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนั้น จะก่อให้เกิดความสุขในการทำงานในทุกเพศ ทุกวัย โดยที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ไม่ยึดถือเงินเป็นสิ่งที่ตั้ง แต่หากจะมุ่งเน้นการสร้าง ความความยั่งยืน และเกิดการพัฒนาย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปตามหลักของโครงการพัฒนาหมู่บ้านตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ภาครัฐ ควรส่งเสริมให้มีการศึกษารูปแบบการพัฒนาชุมชนตามเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้เครื่องมือในการจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจัดให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ ประสานงานในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล โดยการ ขับเคลื่อนการดำเนินชีวิตอย่างมีเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชน และภาคเอกชน ควรให้การศึกษารูปแบบการ พัฒนาชีวิตและชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดย มีการกำหนดตัวบ่งชี้หรือกิจกรรมที่สามารถผลักดัน หน่วยงานของตนให้สามารถดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเช่นเดียวกับชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาและทีมงาน ที่ช่วยสนับสนุนบทความนี้ ผ่านการแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์ภายใต้ “โครงการยกระดับ ปริญญานิพนธ์เป็นงานวิจัยตีพิมพ์ งานสร้างสรรค์ และ งานบริการวิชาการสู่ชุมชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ประจำปี 2557” สมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์ ชุมชนบ้านแม่ปูกา ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัวที่มีส่วนช่วยให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ แก้วประเสริฐ (2555). ระดับการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของเยาวชน ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จำเนียร ช่างโชติ. (2552). จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คลังปัญญาไทย. (2549). เศรษฐกิจพอเพียง. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2557, จาก <http://sufficiencyeconomy.panyathai.or.th>
- นภัชล รอดเที่ยง (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรที่สังกัดศูนย์อนามัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เทศบาลตำบลแม่ปูกา.(2556). ข้อมูลทั่วไปหมู่บ้านแม่ปูกา. ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2557, จาก http://www.maepuka.go.th/index.php?_mod=YWN0aXZpdHk
- ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณลักษณะงาน ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับความสุขในการทำงานของพยาบาลงานการพยาบาลผ่าตัด : กรณีศึกษาโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่งประทุมทิพย์ เกตุแก้ว. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัฐันท์ พงศ์วิทธิธรร, ทศพร ไชยประครอง และภาคภูมิ ภัควิภาส. (2556, พฤษภาคม – สิงหาคม). ทศนะของชาวชุมชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอตอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร*. 21(2), 74-81.

วิรัช วิรัชฉาวรรณ. (2548). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ*. กรุงเทพฯ: นิตยธรรม.

ศิลาวัตร ศรีสวัสดิ์. (2552). *ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิสำเนา: ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุพรรณ ภูมดี. (2555). *การรับรู้ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร: กรณีศึกษา กำลังพลศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2554). *เศรษฐกิจพอเพียง*. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2557, จาก <http://sufficiencyeconomy.blogspot.com>

อี เอฟ ชุมัคเกอร์. (2554). *เศรษฐศาสตร์บนทางสายกลาง*. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2557, จาก <http://www.siamintelligence.com/100th-schumacher-buddhist-economy/>

Bohlander, G. & Snell, S. (2004). *Managing Human Resource* (13th ed.) . Mason, Ohio: Thomson/ Southwestern.

Dessler, G. (2009) . *A Framework for Human Resource Management* (5th ed.) . Upper Saddle River: Pearson Prentice Hall.

Diener, E. (2003). Subjective well-being: The science of happiness and proposal for a national index. *The American Psychologist Association*, 1(2), 34-43.

Manion, J. (2003). Joy at Work: Creating a Positive Work Place. *J of Nursing Administration*, 33(12), 652-655.